

Regelbunden tillsyn i Barkarbyskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Järfälla kommun och besökt Barkarbyskolan den 16 oktober 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 11 maj 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga Skolinspektionen, vilket sker i samband med skolbesöket.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Barkarbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Barkarbyskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Barkarbyskolan

Barkarbyskolan	Antal elever
Förskoleklass	41
Grundskola	247

Källa: Skolans uppgift, hösten 2008

Barkarbyskolan ligger i Barkaby/Skälby skolområde och ingår i Barkabyenheten som också har fem familjedaghem, två förskolor, fritidshem och fritidsklubb.

Barkarbyenheten har en ledningsgrupp bestående av rektor och två biträdande rektorer. Skolan är organiserad i fyra arbetslag, tre stycken har elever från förskoleklass till och med årskurs 6, ytterligare ett arbetslag är under uppbyggnad och har vid tillsynstillfället elever från förskoleklass till och med årskurs 1. Undervisningen är till största del organiserad i form av åldersblandade klasser.

Tillsynen av Barkarbyskolan innefattar förskoleklass och grundskola.

Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen och förskoleverksamheten beskrivs i separata rapporter.

Barkarbyskolan ingår, tillsammans med övriga kommunala skolor i Järfälla, i försöket med timpanelös utbildning i grundskolan.

Bedömningar

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Barkarbyskolan					Riket
	2003	2004	2005	2006	2007	2007
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	.	.	.

. = Uppgift saknas

Kommentar och bedömning:

I läroplanen anges att skolan har ansvar för att eleverna inhämtar nödvändiga kunskaper i enlighet med målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Tillsynen visar dock att Barkarbyskolan saknar en sammanställning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål att uppnå för elever i slutet av årskurs 5 för samtliga ämnen. Detta bedöms under avsnitt 3.4.1.

I Barkarbyskolans kvalitetsredovisning för år 2007 redovisas en sammanställning av andelen elever som nått målen i samtliga delprov av de nationella ämnesproven i årskurs 5. Denna visar på ett försämrat resultat med 10 procentenheter år 2007 jämfört med 2006, 72 procent respektive 82 procent. I en särskild tabell redovisas andelen elever som nått målen i matematik i de nationella ämnesproven. Här framkommer att det skett en förbättring på 4 procentenheter från år 2006 till år 2007.

Skolinspektionen konstaterar att eftersom det inte finns någon sammanställning på skolnivå i samtliga ämnen, saknas underlag för en bedömning av huruvida resultaten är goda eller inte. Resultaten på de nationella ämnesproven indikerar dock att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I grundskoleförordningen anges att minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal).

Tillsynen av Barkarbyskolan visar att det varierar mellan olika lärare hur tydlig informationen är om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen satt i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna. Utvecklingssamtalen fokuserar främst på engelska, matematik och svenska.

Skolinspektionen bedömer att utvecklingssamtalen tydligare behöver kopplas till kursplanernas nationella mål i samtliga ämnen.

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Den ska vara framåtsyftande och skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan ändrats. Den ska också innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Dessa omdömen får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen har reviderats med anledning av ändringen. Då Barkarbyskolan, vid tillsynstillfället inte har genomfört utvecklingssamtal med alla elever, gör Skolinspektionen sin bedömning utifrån de tidigare bestämmelserna för individuella utvecklingsplaner. De planer som Skolinspektionen har tagit del av bedöms behöva utvecklas så att de blir tydligt framåtsyftande samt att mål och skolans insatser tydligare framgår med utgångspunkt i de nationella kursplanerna. Vidare förutsätter Skolinspektionen att de nya bestämmelserna om individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen ligger till grund för skolans fortsatta arbete i detta avseende.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I läroplanen anges att skolan ska sträva mot att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära. Skolan ska även utveckla elevernas förmåga att kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Arbetssätten ska varieras och utrymme ska ges för elevens eget skapande och användande av olika uttrycksmedel. Tillsynen visar genom intervjuer av elever och lärare att det varierar mellan olika lärare huruvida planering och genomförande av undervisningen utgår från målen att sträva mot i läroplanen och de nationella kursplanerna. I diskussioner med lärarna framkommer också att det råder osäkerhet kring betydelsen av mål att sträva mot och att dessa av vissa lärare uppfattas som individuella mål som kommer "efter" uppnåendemålen. Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna behöver säkerställa att undervisningen tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot samt att betydelsen av dessa behöver tydliggöras för lärare och elever.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I läroplanen anges att läraren ska se till att alla elever oberoende av bl.a. social bakgrund, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion få ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Av tillsynen framgår att planeringen till största delen görs av lärarna och att eleverna har små möjligheter att påverka planeringen och genomförandet av undervisningen. Tillsynen visar att eleverna mestadels arbetar med av lärarna givna uppgifter och att de för flertalet lärare ges möjlighet att välja i vilken ordning de vill göra uppgifterna. Skolinspektionen bedömer att Barkarbyskolan behöver utveckla elevernas möjligheter till ett reellt inflytande över arbetssätt och arbetsformer

6 (12)

och undervisningens innehåll.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Läraren ska enligt läroplanen utgå från varje enskild elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Tillsynen visar att lektionerna i många fall är läroboksstyrda och arbetssättet enahanda, ofta bestående av att eleven enskilt besvarar vissa frågor eller gör vissa arbetsuppgifter i en arbetsbok. De anpassningar som görs är ofta av kvantitativ art där eleverna gör fler eller färre uppgifter av samma slag. Mer sällan

ges eleverna utifrån egna behov möjlighet att pröva olika arbetssätt och arbetsformer eller ges mer utmanande uppgifter i de fall förelagda uppgifter visar sig vara alltför lätta.

Skolinspektionen bedömer att skolan bättre behöver anpassa undervisningen till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Grundskoleförordningen anger att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Syftet är att först reda ut vad i skolsituationen som förorsakar en elevs svårigheter för att sedan kunna bedöma vilka åtgärder som skolan behöver vidta för att tillgodose elevens behov. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet skall det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Skolinspektionen har tagit del av några åtgärdsprogram vid Barkarbyskolan och kan konstatera att den utredning som rektorn ska initiera inte på ett tydligt sätt ligger till grund för åtgärdsprogrammets utformning. Ofta fokuserar åtgärdsprogrammen mer på elevens personliga tillkortakommanden än på skolans förmåga att anpassa pedagogiska metoder, bemötande och strukturer till elevens behov och förutsättningar. Vidare framkommer att dessa program behöver vara mer konkreta och tydligare ange vilka stödåtgärder som ska sättas in för att eleven ska nå de nationella målen samt beskriva hur och när stödet ska utvärderas.

Skolinspektionen bedömer att skolornas arbete med åtgärdsprogram behöver förbättras.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Planen bör vara konkret och utgå från aktuell kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder under det kommande året. Enligt en särskild förordning ska eleverna vara delaktiga vid framtagandet, uppföljning och bearbetning av planen, se vidare skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7). I detta arbete bör beaktas att plankravet från och med den 1 januari 2009 framgår av 14 a kap. 8 § skollagen och 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567).

Barkarbyskolans likabehandlingsplan, som Skolinspektionen tagit del av, uppfyller till flera delar inte kravet på en sådan plan, bland annat saknas också en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning. Dessutom har eleverna inte varit delaktiga i arbetet med att ta fram likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder måste vidtas för att upprätta en likabe-

handlingsplan som fullt ut svarar mot författningarnas krav.
--

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (12)

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måloppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Rektorn har enligt läroplanen ansvar för att skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot nationella mål och riktlinjer. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

I intervjuer med lärarna och skolledningen framkommer att Barkarbyskolan på olika sätt följer upp och utvärderar verksamheten på klassnivå och i arbetslagen. Däremot sker inte i någon större utsträckning uppföljning och utvärdering av verksamheten på övergripande skolnivå och i förhållande till de nationella målen. Bland annat saknas på övergripande skolnivå en uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 i samtliga ämnen. Enligt Skolinspektionen saknas systematik i skolans uppföljningsarbete och någon analys av skolans verksamhet som helhet görs inte. Skolinspektionen bedömer därför att skolans systematiska kvalitetsarbete behöver förbättras.

Som pedagogisk ledare i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten utvecklas mot de nationella målen. Tillsynen visar att utvecklingsfrågor initieras endast i begränsad utsträckning av rektorn och att det pedagogiska ledarskapet utövas framför allt i arbetslagen men också i samordningsgruppen och av skolledningen. Något tydligt mandat för arbetslagsamordnarna har inte getts och resultatet av arbetslagens arbete efterfrågas sällan av skolledningen. Skolinspektionen bedömer att det saknas ett tydlig pedagogiskt ledarskap i skolan och att detta därför måste stärkas. Rektor måste också vidta åtgärder för att komma tillrätta med de påtalade bristerna på skolan.

12 (12)

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen. Barkarbyskolan har en kvalitetsredovisning från år 2007 som innehåller en del redovisningar av skolans måluppfyllelse, bland annat innehåller den elevernas kunskapsresultat, i form av resultat i de nationella ämnesproven, i engelska, matematik och svenska. Förslag till åtgärder för utveckling finns beskrivna men inte för hur kunskapsresultaten i flera ämnen än engelska, svenska och matematik ska förbättras. Till stor del innehåller kvalitetsredovisningen beskrivningar av den verksamhet som vanligen pågår på skolan. Vidare finns ingen redovisning av uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen. Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller förordningens krav, vilket måste åtgärdas.
--

2009-02-11 Stockholm

Stig Westlund

Anna Rydin